

Självständigt arbete (15 hp)

Författare: Moa Rydén	Årskull: 20–23
Skola: Försvarshögskolan	Antal ord: 11 137
Handledare: Fil.dr Tua Sandman	
Examinator: Fil.dr Karl Weigelt	
<p style="text-align: center;">Militärt våld marknadsförs och försvinner – Ett legitimitetsperspektiv</p> <p>Abstract: The purpose of this paper was to study how military violence disappears and/or is marketed in the media of the Swedish Armed Forces. These issues have been found in Swedish discourse on military violence before, but this study is examining other media in a very much altered political context. Based on previous studies, these issues have been discussed through the perspective of its impact on domestic legitimacy. The analysis found that marketing is more common in depictions of a lower level while disappearance is clearer on a strategic and higher level of discourse, although both depictions occurred in the said media. Some of these depictions could be seen as discursive strategies that hinder an opposition from being formed which is done through normalizing violence and making it seem like the only option as well as distancing national identity from violence. The overall disappearance of violence makes it impossible to claim that the actual violence is legitimate. The marketing of violence is more difficult to study on a theoretical level and need to be compared to the popular opinions, values, and norms.</p> <p>Nyckelord: Militärt våld, diskurs, legitimitet, media, Yagil Levy</p>	

INNEHÅLL

1. INLEDNING	3
1.1 TIDIGARE FORSKNING.....	3
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	8
1.3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	9
1.3.1 FRÅGESTÄLLNING	10
2 TEORI	10
2.1 LEGITIMITET.....	10
2.2 KRITISK DISKURSANALYS.....	13
3 METOD	14
3.1 DISKURSANALYS.....	14
3.2 EMPIRI.....	18
4 ANALYS	20
4.1 THE DEFENCE OF SWEDEN – TODAY AND TOMORROW	20
4.2 TILLSAMMANS STÄRKER VI FÖRSVARET AV NORDEN	23
4.3 K4 NORRLANDS DRAGONREGEMENTE	24
5 SLUTSATSER	25
6 DISKUSSION	25
8 VIDARE FORSKNING	29
REFERENSER	31

1. Inledning

I en intervju år 1973 framför filmregissören Francois Truffaut sin syn på skildringen av krig i film. Hans citat lyder ”...I don't think I've really seen an antiwar film. Every film about war ends up being pro-war”.¹ Truffaut har inte varit ensam om att ifrågasätta mediarepresentationen av krig, och han belyser ett viktigt perspektiv som börjar i regissörens sätt att skildra krig. Utifrån ett poststrukturalistiskt perspektiv påverkar och upprätthåller media diskurser om krig, och därav samhällets och människans syn på fenomenet. Vår syn på krig möjliggör krig. Denna studie kommer studera svensk våldsdiskurs och dess problematik i syfte att belysa vad som kan verka självklart men kanske inte är det. Vår demokrati grundar sig i fullständig transparens och hur Försvarmaktens förmedlade bild av militärt våld inverkar på den inhemska legitimiteten.

Våldsdiskursen är återigen aktuell eftersom den inte studerats efter de stora förändringar som skett inom den militärpolitiska sfären. Sverige har återinfört värnplikten och skiftat fokus från ett insatsförsvar till ett invasionsförsvar, svensk militär har lämnat Afghanistan och den ryska invasionen i Ukraina har passerat årsdagen utan att skymta ett avslut. Samtidigt så har förtroendet för Försvarmakten konstant ökat sedan 2016.² Ett högt förtroende är bra, men det skall också förvaltas. Att ge en objektiv bild av våld är kanske inte möjligt eller ens eftersträvansvärt, men diskursen behöver tydliggöras för att kunna hanteras av både sändaren och mottagaren.

1.1 Tidigare forskning

Många artiklar diskuterar det vinklade perspektivet på våld³ och i en av dem bildas premissen att skada kan ses som det grundläggande syftet med krig, vilket sällan blir tydligt skildrat i krigets narrativ. I sin artikel utreder Elaine Scarry skada av fienden och dess olika vävnader. Detta är enligt henne det brutala och centrala syftet med krig, som inte är särskilt framstående.⁴ Scarry hänvisar till Clausewitz som anser att soldatens roll i sin tur är att orsaka

¹ Francois Truffaut. (den 11 november 1973). *The touch that transcends violence and death*. 228. (G. Siskel, Intervjuare) Chicago Tribune, s. 228

² Medieakademin, (2023). *Förtroendebarmetern: Förtroende för myndigheter och välgörenhetsorganisationer*.

³ Elaine Scarry. (1985). *Injury and the structure of war*. *Representations* (10); Julia Welland, (2017). *Violence and the contemporary soldiering body*. *Security Dialogue*. 48(6). 524–540. DOI: 10.1177/0967010617733355; Maria Wendt, (2021). *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*, *Journal of War & Culture Studies*, DOI: 10.1080/17526272.2021.1902093; Andreas Behnke. (2006). *The Re-enchantment of War in Popular Culture*. *Journal of International studies*, (34)3; Tia Sandman, (2021). *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*. *Critical Military Studies*. DOI: 10.1080/23337486.2021.1985288.

⁴ Elaine Scarry. (1985). *Injury and the structure of war*. *Representations* (10), s. 1

sin fiende skada. En uppfattning som ofta förekommer är att soldatens syfte är att skydda sin enhet och sina kamrater, vilket är en felaktig tolkning.⁵ Skadans centrala roll är något som undgås bland annat genom språket som neutraliseras. Scarry tar upp exempel som militära benämningar, ”cherry picker” och ”Pink Rose”, eller den dag under första världskriget som kallas ”Day of harvesting”, då 13 000 människor dog.⁶ Scarry kommer fram till två premisser hon utgår från i sin fortsatta analys, att syftet med krig är att skada och att krig är en tävling.⁷ Scarry studerar alltså militära benämningar på sådant som förknippas med död, vilket är ett sammanhang som till största del egentligen bara belyser en specifik sfär, den militära. I just den militära kontexten kan det till viss del ses som en nödvändighet. Det krävs en viss form av distans till döden för att hantera en så pass extrem situation som krig, men detta för fokus in på hur våld skildras i andra kontexter, alltså civila kontexter som i en demokrati styr nationens handlingar. Diskussionen bör cirkulera kring när vi vill möjliggöra krig och inte.

Många har studerat hur skildringen av våld på olika sätt i olika sammanhang vinklas. Ett sammanhang som är studerat är museum. Dessa är intressanta eftersom de konsumeras av allmänheten och i ett utbildande syfte. Utställningen *War Story* i London som omfattar Storbritanniens deltagande i Afghanistan år 2001–2014 analyseras av Julia Welland utifrån konceptet översynlighet (hypervisibility)⁸, vilket i detta fall innebär en förhöjd synlighet av den brittiska soldatens kropp,⁹ vilket ställer sig i kontrast med Scarrys tes som anser att skada som tema döljs. Däremot är Scarrys artikel ganska gammal, och diskursen har sannolikt förändrats sedan den skrevs, inte minst med tanke på den militär-politiska kontexten. Dessutom fokuserar utställningen på en specifik konflikt och ur ett brittiskt perspektiv.

Welland redogör för varför fallet Afghanistan skiljer sig från andra konflikter, vilket är för att strategin som användes i konflikten var ett så kallad ”hearts and minds” tillvägagångssätt, där truppen var fokuserade på att vinna förtroendet hos befolkningen i insatsområdet. Detta ställde krav på soldatens fysiska närvaro på marken vilket i sin tur innebär en ökad risk för att skadas.¹⁰ Welland argumenterar för att den skadade soldaten och dennes amputerade lemmar under denna tid blev en symbol för heroism.¹¹ Denna typ av narrativ var vanligt förekommande i utställningen, medan det var vanligt med en exkluderingen av fiendens

⁵ Ibid, s. 3

⁶ Ibid, s. 3

⁷ Ibid, s. 19

⁸ Welland, Julia. *Violence and the contemporary soldiering body*. s. 524

⁹ Ibid, s. 525

¹⁰ Ibid, s. 526

¹¹ Ibid, s. 528

kroppar och den kollaterala skadan av civila.¹² Ytterligare exkluderade narrativ var de kvardröjande effekterna hos veteraner, såsom mentala trauman och missbruk.¹³ Den brittiska bilden av konflikten blev kraftigt vinklad i narrativet om våldsanvändning. Den implicita slutsatsen var att fienden framstod som brutal och våldsam, medan de egna soldaterna föll offer för fienden. Det största allvaret som Welland konstaterar är att denna orealistiska diskurs möjliggör fortsatt våldsutövande utan att bli ifrågasatt av den egna befolkningen.¹⁴ Detta innebär en komplicerad problematik, där fakta kanske är korrekta men selektionen av fakta innebär en diskurs som har en tydlig påverkan.

I en liknande studie som Wellands är fokuset i stället svenska militära museum. Maria Wendt fokuserar på våldsskildringen av Sveriges militära historia under kalla kriget och hur denna skildring påverkar synen på militärt våld och död i krig.¹⁵ Denna tidsperiod är densamma som Scarry skrev sin artikel, även om kalla kriget varade förhållandevis länge. Däremot så består Wendts empiri av ett modernt perspektiv på kriget. Wendt kommer fram till att i största utsträckning är berättelser om våld och död i den svenska värnpliktsarmén minimal, med undantaget Flygvapenmuseet i Linköping. Ett exempel som museet presenterar visar en minskning av dödlighet i tjänst i stort sett tack vare teknologisk utveckling.¹⁶ Narrativet skyler dock dödligheten som enligt Wendt orsakas av hastig militarisering under kalla kriget, såsom olyckor, men presenterar död i strid.¹⁷ Till skillnad från den brittiska utställningen analyseras en annan typ av konflikt och detta en lång tid efter den avslutats. Welland studerar en utställning som ligger nära i tid vilket förklarar ett potentiellt försök till att väcka stolthet hos befolkningen och söka legitimitet för konflikten.

Wendt lägger ett särskilt fokus på att analysera hur militära teknologiska objekt framställs.¹⁸ Dessa objekt presenteras genom dess teknologiska specifikationer men ignorerar dess syfte att skada och döda. Perspektivet i fråga är enligt Wendt problematiskt eftersom de inte uppfattas som våldsamma utan som rationella anordningar, vilket leder till en separation av känslor och dödande.¹⁹ Museets målgrupp barnfamiljer gör att museet anpassas till en lekplats där barn

¹² Ibid, s. 534

¹³ Ibid, s. 535

¹⁴ Ibid, s. 536

¹⁵ Wendt, Maria. *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*, s. 2

¹⁶ Ibid, s. 9

¹⁷ Ibid, ss. 8–9

¹⁸ Ibid, s. 9

¹⁹ Ibid, s 10

kan på olika sätt leka krig²⁰, vilket bidrar till att göra våld neutralt och roligt.²¹ Den skarpa kontrasten mellan de svenska och brittiska museerna kan bero på en skild tidslinje. Det svenska narrativet om död och våld neutraliseras medan det brittiska kraftigt framställer fienden som brutal och omänsklig. Däremot är Sverige sannolikt påverkad av sin långa historia av fred²² och sannolikt influeras diskursen av just detta. Samtidigt skall det hållas i beaktning att de skildrar olika konflikter.

Andreas Behnke påpekar problematiken i enighet med Elaine Scarry, att det finns en civiliserad betoning på moderna krig. Behnke anser att krigföring, i västvärlden, ses som ett verktyg för att besegra en omoralisk fiende. Det egna syftet är att kriga för ”mänskligheten”.²³ Detta i sin tur leder till problem med legitimitet eftersom krigets brutala karaktär inte kan räknas som civiliserad, samtidigt som synen på krigföring som ett medel riskerar att bli fullständigt omoralisk på grund av just dess brutalitet.²⁴ Denna paradox står till grund för Behnke då han analyserar två amerikanska krigsfilmer. Likt museum når film ut till en stor mängd människor, däremot utan den utbildande betoningen. Oavsett så har filmvärlden en påverkan på diskursen, men likt många andra medier är de empiri som är värd att analysera om en vill ta reda på diskursen.

Tom Pollards artikel *The Hollywood War Machine* går mer detaljerat in på hur krig glorifieras i film. Narrativen har under 1900-talet förändrats där filmer producerade under sena delen av och efter andra världskriget började skildra vad som kallas ”det goda kriget”.²⁵ Detta narrativ utgår ofta från perspektivet av en sida, inte sällan amerikansk, som krigar för en god sak. Teman som ofta förekommer är en tydlig betoning på gruppsammanhållning och heroism.²⁶ Detta narrativ togs inte emot lika väl under kalla kriget och kriget i Vietnam²⁷ men ”det goda kriget” har efter 11 september återuppstått.²⁸ Konkreta narrativ som återkommer i denna typ av krigsfilm är en sammansvetsad grupp, individuella heroiska handlingar samt ett stoiskt förhållningssätt till döden och uppgiften.²⁹ Pollards analys säger dels att befolkningen ofta styr vad som är framgångsrikt, men också att media försöker fungera som en propaganda

²⁰ Ibid, s. 11–12

²¹ Ibid, s. 15

²² Ibid, s. 3

²³ Andreas Behnke. (2006). *The Re-enchantment of War in Popular Culture*. Journal of International studies, (34)3, s. 937

²⁴ Ibid, s. 937

²⁵ Tom Pollard. (2010). *The Hollywood war machine*. New Political Science, 24(1), s. 123

²⁶ Ibid, ss. 132–133

²⁷ Ibid, s. 126

²⁸ Ibid, ss. 138–139

²⁹ Ibid, s. 125

maskin för att påverka diskursen. Detta konstaterar även att diskursen skiljer sig mellan olika konflikter, sannolikt beror det delvis på vilka strategier som propagandan nyttjat sig av och huruvida dessa har lyckats.

Tidigare forskning diskuterar mestadels våldsnarrativ utifrån ett amerikanskt och brittiskt perspektiv.³⁰ Tua Sandman vänder perspektivet mot den svenska debatten och hur den förhåller sig till beskrivning av våld. Hon kommer fram till att riksdagsdebatter ofta döljer svensk våldsanvändning genom olika språkliga strategier, såsom ett fokus på andra nationers våldsanvändning.³¹ Dock varierar graden i vilket våld döljs.³² Sandman resonerar också kring problematiken som uppstår med detta faktum. Hela grunden till varför ämnet är intressant är för att narrativen påverkar och möjliggör vårt utövande av våld, där det centrala inte är huruvida det är framgångsrik propaganda, utan att dessa narrativ påverkar allmänhetens bild.³³ Likt Welland drar Sandman slutsatsen att ett narrativ som exkluderar centrala delar av krig hindrar möjligheten till en allmän debatt.³⁴ Till skillnad från exempelvis amerikanska media som ofta framhäver och försköner våld så verkar svensk diskurs snarare gömma våldets karaktär i krig.

Sanna Strand och Joakim Berndtsson studerar också svenskt narrativ, men i detta fall görs en jämförelse mellan svensk och brittisk rekrytering. Den tydliga likheten mellan de två nationerna är att de lägger en betoning på självförverkligande som motivator.³⁵ De ses som problematiskt att marknadsföra det militära yrket på detta vis eftersom yrket präglas av förvaltning av våldskapital och därav innebär många risker, vilket inte är förenligt med att marknadsföra yrket som vilket annat som helst.³⁶ I bakgrund till deras syfte drar de slutsatsen att det under tiden då studien publicerades (2015) fanns en stor distans mellan den militära och civila gruppen i samhället vilket minskar det civila samhällets inblick i den militära verksamheten, vilket bland annat berodde på att det svenska förvaret vid tillfället var ett

³⁰ Sandman, Tua *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework.*, s. 14

³¹ Ibid, s. 13

³² Ibid, s. 14

³³ Ibid, s. 14

³⁴ Ibid, s. 15

³⁵ Sanna Strand och Joakim Berndtsson, (2015). *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*. *Critical Military Studies*, 1:3, 233–248, DOI: 10.1080/23337486.2015.1090676, ss. 233-234

³⁶ Ibid, s. 234

yrkesförsvaret.³⁷ Detta är ett fenomen som riskerar att skapa problem med den militära legitimiteten.³⁸

Strand och Berndtssons studie konstaterar en tydlig skillnad mellan den svenska och brittiska rekryteringsstrategin. Övergripande så har den brittiska en tydlig betoning på äventyr för att locka spänningssökaren, till skillnad från den svenska återhållsamheten från att rekrytera från denna subgrupp.³⁹ Svensk rekrytering har valt att aktivt exkludera ord såsom ”strid” och ”soldat” för att de inte tas emot väl hos den önskade målgruppen. Narrativet som Försvarsmakten under denna tid använde sig av handlade mer om att göra en positiv inverkan på världen.⁴⁰

1.2 Problemformulering

När krig förs långt bort så finns inte möjligheten för människor att bilda en egen uppfattning om konflikten baserat på egna intryck. På detta sätt blir media den centrala källan för information, och därför är den relevant att granska. Narrativen om krig som förmedlas möjliggör dess fortsättning⁴¹ och kan komma att hindra en potentiell opposition från att bildas.⁴² Tidigare forskning visar på att skildringen av svenskt militärt våldsutövande ofta göms och maskeras med hjälp, bland annat, av att fokusera på andra nationers våldsanvändning. Rekryteringsmedia under tidigt 10-tal fokuserade på självförverkligande och missade också en stor del av det centrala uppdraget vilket är att förvalta och utöva våldsmonopolet. Sedan dessa artiklar skrevs har den svenska politiska och militära situationen förändrats i en mycket stor omfattning. Sverige har återinfört värnplikt givet en ny upprustning av försvaret och ett fokusskifte från ett insatsförsvaret till ett invasionsförsvaret har etablerats. Ryssland har fört ett invasionskrig mot Ukraina sedan februari 2022. Det centrala i detta ämne är huruvida våldsanvändning och de direkta effekterna av krig fortfarande maskeras, eller kvarstår den tidigare diskursen under tidiga 20-talet? Narrativet handlar inte längre om COIN-operationer som har varit den aktuella kontexten i många forskningsartiklar,⁴³ numera kretsar narrativet kring invasionskrig mellan stater.

³⁷ Ibid, s. 235

³⁸ Ibid, s. 235

³⁹ Ibid, s. 243

⁴⁰ Ibid, s. 242

⁴¹ Welland; Julia. *Violence and the contemporary soldiering body*, s. 536

⁴² Sandman; Tua. *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*, s. 15

⁴³ Sandman; Tua. *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*; Welland; Julia. *Violence and the contemporary soldiering body*; Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the “enterprising soldier”: military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*; Kevin

Givet svensk upprustning och återinförandet av värnpliktssystemet är det i allt större utsträckning som civilbefolkningen involveras i den militära delen av samhället. Klyftan mellan den civila och militära sfären, som tidigare varit ganska stor⁴⁴, minskar i allt större utsträckning. På detta sätt, och i kombination med att krig under mer än ett år nu varit högaktuellt i media, är det intressant att granska hur narrativet om våld och krigets porträtterade natur utvecklats. Om diskursen inte har utvecklats så kvarstår legitimitetsproblematiken. Det blir aktuellt att ifrågasätta svenska försvarsbeslut eftersom de potentiellt förankras med ett narrativ som marknadsför och gömmer våld. Det är högaktuellt att undersöka den militär-politiska paradoxen där det hela tiden sker en balansgång som utgörs av att försöka motivera människor till att kriga, men samtidigt i största möjliga mån undvika krig. Problematiken är alltså tvåfaldig; porträtteringen av eget utövande av våld kan ha förändrats, men de är också aktuellt att undersöka hur legitimiteten påverkas av diskursen eftersom problemet påvisats i tidigare forskning.

1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att utifrån ett poststrukturalistiskt perspektiv studera hur svensk militär media porträtterar militärt våld. Svensk diskurs om det egna militära våldet är tidigare studerat av Sandman (2021) men med en empiri som gav en tydlig bild av den svenska politiska elitens förmedlade syn på våld. Denna studie kommer studera hur narrativet om våld ser ut i Försvarsmaktens informationsmedia, eftersom den syftar till att nå allmänheten och därav påverkar befolkningens uppfattning vilket blir relevant för legitimiteten.

Denna studie kommer bidra med en aktuell analys om hur våldsporträtteringen ser ut. Eftersom omvärlden har förändrats är det således relevant att se hur diskursen ter sig idag. Utöver detta så bidrar denna studie med en krigsvetenskaplig förankring som relaterar till den militära sfären. Detta blir något som förhåller sig till det faktiska kravet om legitimitet. Om vi lär oss hur diskursen innebär konsekvenser för legitimiteten kan debatten sedermera gå vidare och närma oss ämnet normativt. Visserligen uppstår det potentiellt fler konsekvenser med ett visst narrativ än vad som avhandlas i denna studie, men detta blir ett första perspektiv att anpassa sig efter.

McSorley, (2012). *Helmetcams, militarized sensation and 'Somatic War'*. *Journal of War & Culture Studies*. 5:1. 47–58. DOI: 10.1386/jwcs.5.1.47_1; Julien Pomarède, (2018). *Normalizing violence through front-line stories: the case of American Sniper*. *Critical Military Studies*. 4:1. 52–71. DOI: 10.1080/23337486.2016.1246995

⁴⁴ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 235

1.2.1 Frågeställning

- *Hur marknadsförs och försvinner det militära våldet i Försvarmaktens videomedia?*
- *Hur skapar detta konsekvenser för legitimiteten på ett teoretiskt plan?*

2 Teori

Tidigare forskare har påpekat legitimitetsproblematiken som uppstår med vissa diskurser som rör den militära sfären.⁴⁵ En överrepresentation av våldet mot de egna soldaterna skapar acceptans gentemot operationen och möjliggör militarisering,⁴⁶ frånvaron av eget våldsutövande i diskursen möjliggör fortsättning av våld utan att behöva konfronteras och fortsatt framstå som icke-våldsamt⁴⁷ och i svensk rekrytering med fokus på självförverkligande i kombination med en ökad distans mellan civila och militära sfären skapas en otillräcklig insikt i den militära förvaltningen av våldsmonopolet.⁴⁸ På olika sätt verkar våldsdiskursen relatera till legitimitet och därav kommer legitimitetsteori var det perspektivet som våldsdiskursen diskuteras utifrån.

2.1 Legitimitet

Givet ämnets natur kommer fokus vara på inhemsk legitimitet. Yagil Levy konstruerar ett teoretiskt ramverk för hur ledare konstruerar legitimering av våldsanvändning, med just fokus på inhemsk legitimitet i kontrast med att ämnet mest studerats utifrån internationell legitimitet.⁴⁹ Med ett subjektivt perspektiv på legitimitet definierar han legitimitet i användandet av våld som att befolkningens upprätthållna normer och värderingar accepterar statens formella agerande mot en extern motståndare.⁵⁰ Legitimitet gäller alla, vad Levy kallar, tre faserna av nyttjandet av våld; det initiala nyttjandet, omfattningen av våldshandlingen och våldsnivån samt *hur* våldet nyttjas. Denna definition tar sig som sagt an ett subjektivt perspektiv, vilket innebär att det är huruvida en handling görs i enighet med de etablerade normerna och samhällelig uppfattning om rättfärdigande som avgör huruvida en våldshandling är legitim eller inte. Detta till skillnad från en normativ uppfattning där

⁴⁵ Welland; Julia. *Violence and the contemporary soldiering body*, s. 536. Sandman; Tua. *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*, s. 15; Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 235

⁴⁶ Welland; Julia. *Violence and the contemporary soldiering body*, s. 536

⁴⁷ Sandman; Tua. *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*, s. 15

⁴⁸ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 235

⁴⁹ Yagil Levy, (2020). *Theorizing the domestic legitimacy of using force*. International Politics. 1-17. DOI: 10.1057/s41311-020-00210-2, s.1

⁵⁰ Ibid, s. 3

legitimitet baseras på huruvida ett agerande uppnått grundläggande moraliska krav.⁵¹ Dessa två perspektiv är egentligen ganska lika varandra. Premissen verkar vara att normer och värderingar är en form av självständiga företeelser. Givet detta så utgörs skillnaden mellan normativa perspektivet och subjektiva perspektivet av varifrån dessa normer eller krav hämtas. Detta gör ett subjektivt perspektiv mätbart även utan att konstatera befolkningens aktuella ståndpunkt, men det riskerar även leda till en problematisk situation om befolknings ståndpunkt är frångådda normer och värderingar. Levy nämner vissa av dessa delar och konstaterar att den allmänna ståndpunkten är endast en av fler indikatorer på inhemsk legitimitet,⁵² men motsättningar kan fortfarande uppstå vilket inte avhandlas i teorin.

Legitimitet är i detta fall även att särskiljas från legalitet. En våldshandling kan vara olaglig men subjektivt legitim på samma gång och vice versa.⁵³ Levy operationaliserar en hög grad av legitimitet med faktorerna; att politiker tror på ett allmänt medhåll vilket visar sig i politiska diskurser och förstärks av allmänna val, det finns inga framgångsrika anti-krig rörelser, omvärldens begränsningar och en låg nivå av skyldighet gentemot fiendens civila möjliggör en stor handlingsfrihet och de egna trupperna är följsamma och lyder order.⁵⁴

Två komponenter av legitimitet är centrala för att förstå och analysera den. Den etablerade komponenten som är mer djupt rotad utgörs av sådant som kultur, historiskt arv, politisk kultur och globala normer.⁵⁵ Den dynamiska komponenten och dess variabler är sådana som politiker kan nyttja för att erhålla medhåll.⁵⁶ Som namnet beskriver är dessa mer dynamiska och således mer påverkbara. Legalitet är en variabel som inte kan stå ensam men är mycket nödvändig för att erhålla legitimitet, men parallellt med legalitet finns mekanismer såsom normativa rättfärdigande av en våldshandling, vilka är uttalande och således frångådda från faktiska målsättningar och resultat.⁵⁷

Vidare finns det kulturella diskursiva strategier (variabler). Dessa kan bestå av att exempelvis överdriva det externa hotet. Diskursen kan verka för att hävda att våld vara det enda fungerande alternativet. Denna variabel övertygar befolkningen om att handlingen är rättfärdigad, uppnåelig och fördelaktig för samhället. I detta fall krävs det en tillit till att staten

⁵¹ Ibid, s. 4

⁵² Ibid, s. 2

⁵³ Ibid, s. 5

⁵⁴ Ibid, s. 6

⁵⁵ Ibid, s. 8

⁵⁶ Ibid s. 8

⁵⁷ Ibid, s 8

kan beskydda befolkningen.⁵⁸ Avhumanisering av fienden är också en diskursiv strategi som bidrar till att legitimisera en våldshandling. Detta väcker rädsla och minskar allvaret i att döda fienden, i befolkningens ögon.⁵⁹ Att påvisa teknologins precision för att undvika att döda fiendens civila är också en mekanism som skapar legitimitet, eftersom det syftar till tillräckliga åtgärder för att undvika onödig skada.⁶⁰ Teknologisk avancering skapar också ett större glapp mellan kombatanter vilket också är en bidragande faktor till att överläggning och debatt om beslut kan förskjutas.⁶¹

Levy menar på att en viktig del av våldsanvändning av demokratier är att dessa överläggs och diskuteras. Inte minst i den allmänna (gemensamma) sfären där motstridande diskurser kan belysas, men det finns strategier som ledare nyttjar för att undvika överläggning.

Målsättningen med detta är att undvika motsättningar gentemot användandet av våld. Genom att skjuta på överläggning och diskussion stagnerar den allmänna debatten och den militära sfären kan agera autonomt. Detta blir en passiv legitimitet.⁶² Begränsningen av överläggning kan ske på många sätt men en bidragande faktor är avpolitisering av den militära sfären, eftersom det skapar en bild av att den militära sfären är objektiv och styrd av civilbefolkningen vilket höjer men militära sfärens prestige i relaterade frågor. En annan faktor är att den politiska eliten är överens.⁶³

Levys sista dynamiska variabel omfattar strukturella variabler. Dessa är mer konsekvenser av politikernas ageranden, mestadels sådana som innebär förändringar av maktförhållanden. Ett exempel som Levy tar upp är rekryteringsmetodens inverkan. En mer allmän rekryteringsmetod likt allmän värnplikt i Sverige gör automatisering av våldsanvändningen svårare. Detta skapar möjlighet till debatt i den civila sfären och även inom den militära sfären där risken för motsättningar och kritik ökar.⁶⁴ Detta beror på att insynen i den militära verksamheten ökar och ett påtvingat engagemang inkluderar en större del av befolkningen. En generell militarisering i samhället kommer dock öka automatisering av den militära sfären och således minska överläggning, oavsett rekryteringsmetod.⁶⁵

⁵⁸ Ibid, s. 9

⁵⁹ Ibid, s. 10

⁶⁰ Ibid, s. 10

⁶¹ Ibid, s. 11

⁶² Ibid, s. 10

⁶³ Ibid, s. 10

⁶⁴ Ibid, s. 11

⁶⁵ Ibid, s. 12

Hur dessa variabler inverkar på legitimiteten och varandra varierar mellan kontexter⁶⁶ och de dynamiska variablerna verkar inom den etablerade komponenten som bestämmer på vilket sätt politiska aktörer kan nyttja sig av de dynamiska variablerna. Exempelvis så påverkar social struktur vad som kan definieras som ett hot, politisk kultur påverkar strategisk kultur och de symboler som avhumaniserar fienden formas av kultur och arv, således måste politiker agera inom dessa ramar.⁶⁷ Sammanfattningsvis kommer alltså den etablerade komponenten påverka ledares ansträngningar i att erhålla legitimitet på så sätt att de konstaterar vad ett har för värderingar och vilka aspekter som kräver mer eller mindre ansträngning. Detta innebär dock inte att den etablerade komponenten är statisk,⁶⁸ de förändras över en lång tid och påverkas även av den dynamiska komponenten och diskursiva mekanismer.⁶⁹ För denna studie innebär det att olika typer av diskursiva strategier såsom hur våld porträtteras i reklamkampanjer, vilket är en diskurs som förs av en myndighet, har en inverkan på samhällets grundläggande värderingar. Detta gör militära narrativ centrala för att förstå hur, när och för vad vi använder oss av soldater och militärt våld som medel för att lösa problem.

2.2 Kritisk diskursanalys

Diskurs som begrepp har en varierad betydelse och måste därför definieras innan det används. Diskurs i denna studies fall definieras som en social praktik som förmedlas i kommunikativa medier i form av exempelvis text, tal och bild.⁷⁰ Medier i detta fall är förmedlare, alltså medium. Diskurser hjälper oss belysa och förstå den sociala praktiken. Diskurs kan enligt somliga även innefatta andra icke-språkliga aspekter,⁷¹ men det är inte nödvändigt att konkretisera i denna studie. Det som avhandlas i denna studie är våldsporträttering vilket då är en del av diskursen och inte den fulla bilden av den sociala praktik som finns kring militärt våld.

Den poststrukturalistiska ansatsen förklarar lite om varför diskurs är intressant att undersöka. Denna ansats motsätter sig att kategoriseringar och normer är självklara, utan de skapas diskursivt vilket gör att de även skiljer sig mellan grupper och samhällen. I detta menar poststrukturalister att språk har en central roll,⁷² och i den kritiska diskursanalysen är det omöjligt att inte diskutera och studera språkliga företeelser såsom argument, narrativ eller

⁶⁶ Ibid, ss. 11–12

⁶⁷ Ibid, s. 12

⁶⁸ Ibid, s. 7

⁶⁹ Ibid, s. 13

⁷⁰ Kristina Boréus & Göran Bergström, (2018). *Textens mening och makt*. 4:1. Lund: Studentlitteratur, s. 23

⁷¹ Ibid, s. 254

⁷² Ibid, s. 28

semiotik.⁷³ Den *kritiska* diskursstudien intresserar sig för vad diskursen kan berätta om sociala fenomen (till skillnad från en diskursstudie som intresserar sig för själva empirin)⁷⁴ och belysa dolda meningar och maktrelationer.⁷⁵ Denna ansats innebär att hur Försvarsmakten porträtterar militärt våld innebär en insikt i hur de utövar det eller i alla fall hur befolkningen tror att de utövar det. Därför uppstår konsekvenser för legitimiteten när våldsporträtteringen är vinklad åt något håll som inte stämmer överens med den subjektiva legitimiteten. Utifrån ett poststrukturalistiskt perspektiv så innebär det att så som vi ser på militärt våld kommer påverka exempelvis vår benägenhet att nyttja det vilket är en effekt i sig, men denna studie belyser legitimitetsperspektivet vilket snarare omfattar vad Försvarsmakten förmedlar att dem gör och hur den rekryterade soldaten tillsammans med befolkningen ser på soldatens uppgift. Det som vidare studeras kommer vara just hur denna förmedling av hypotetiska våldsamma situationer använder sig av olika diskursiva strategier för att erhålla legitimitet. För att om de inte belyses, och nyttjas utan befolkningens vetskap, så förlorar befolkningen kontroll över den inhemska legitimiteten vilket ur ett subjektivt legitimitetsperspektiv endast är befolkningens att ge.

Kritisk diskursanalys är i sin grund problemorienterad och kan därmed ses som tvärvetenskaplig där flera teoretiska grunder kan samverka för att studera ett fenomen,⁷⁶ men diskursanalys kan vara teoretiskt och metodologiskt skilda eller förenade.⁷⁷ I denna studie består empirin av diskurs, men det teoretiska ramverket i vilket diskursen studeras är legitimitet. Emellertid genomförs en kritisk diskursstudie som genererar ett visst synsätt och perspektiv (poststrukturalistiskt)⁷⁸ där det kritiska utgörs av ett legitimitetsperspektiv.

3 Metod

3.1 Diskursanalys

Metoden kommer utgöras av en diskursanalys som utreder vilken porträttering av våld som förekommer i empirin. Analysverktyget omfattar två typer av porträtteringar utifrån tal, ljud och bild i Försvarsmaktens rekryteringskampanjer.

⁷³ Teun A. van Dijk, (2014). *The Discourse Studies Reader: Main Currents in Theory and Analysis*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, s. 392

⁷⁴ Ruth Wodak & Michael Meyer, (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis*. Uppl. 2. SAGE Publications, s. 2

⁷⁵ Boréus; Kristina, Bergström; Göran. *Textens mening och makt*, s. 308

⁷⁶ Wodak; Ruth, Meyer; Michael. *Methods of Critical Discourse Analysis*, s. 3

⁷⁷ Boréus; Kristina, Bergström; Göran. *Textens mening och makt*, s. 257

⁷⁸ van Dijk; Teun A. *The Discourse Studies Reader: Main Currents in Theory and Analysis*, s. 389

Marknadsföring och försvinnande av våld är två typer av porträtteringar som tidigare påvisats förekomma i svensk våldsdiskurs. Dessa studeras genom dess olika diskursiva processer som också härleds ur tidigare forskning. Mer specifikt så är processerna framtagna först och därefter kategoriserade i marknadsföring och försvinnande. Sandmans processer inkluderar en stor del av den tidigare problematiken som observerats i svensk våldsdiskurs, men den fokuserar på nedtoning av olika slag. Marknadsföring får med det som ofta inkluderas i rekrytering, vilket är ett positivt och förskönande perspektiv på det militära yrket och dess uppgift som kan ses som naturligt mer framstående i just media som syftar till att motivera och rekrytera människor.

I centrum är alltså processerna. Dessa är kategoriserade i porträtteringstyp och en beskrivning av dess innebörd. Detta innebär att det inte är marknadsföring och försvinnande som kommer analyseras gentemot legitimiteten utan dess diskursiva processer. Porträtteringstyperna är till för att organisera.

Marknadsföring: Innebär att våldet vinklas till något positivt såsom stimulerande och uppfyllande.

- *Den militära rollinnehavaren (officeren, soldaten, sjömannen, piloten) framhävs.*

Den militära rollinnehavaren framhävs och framställs i positiv bemärkelse Soldatens uppoffring skildras och ses som något värdigt och hjältemodigt. Detta omfattar inte bara handlingen av att utöva våld. Våldsutövandet är i sig en central del av det militära yrket och således är den militära yrkesutövaren en våldsutövare. Det militära yrket innebär också fara för det egna livet, vilket inkluderas i denna porträttering. I detta fall framstår att döda och att dödas som en värdig insats. Detta är frånkopplat frågan varför, utan fokuserar endast på att det är värdigt. Yrket blir exklusivt, något som endast vissa klarar av och marknadsförs som detta, vilket blir en typ av heroism. En problematik med denna process är att den syftar på individen som utövar potentiellt våld och inte våldet i sig, men denna tidigare trend där motivatorn till det militära yrket tidigare framställts som självutveckling och självuppfyllande⁷⁹ är viktig att få med samt att död i tjänsten är något som skall hedras.⁸⁰ Detta ses som en typ av individcentrering i detta fall. Denna process blir framför

⁷⁹ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 234

⁸⁰ Wendt; Maria. *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*, s. 8

allt problematisk i kombination med att våld döljs eftersom den då riskerar att endast smickra tittaren som föreställer sig en framtid inom Försvarsmakten.

- *Det militära våldet framställs som spännande och estetiskt tilltalande.*

Detta narrativ kommer från att soldatyrket ur ett svenskt perspektiv förknippas med altruism⁸¹ och att göra skillnad i enighet med svenska värderingar såsom fred, mänskliga rättigheter och demokrati. Det har lagts betoning på att göra något större än dig själv och förbättra andra människors liv.⁸² Att ha i beaktning är att dessa typer av budskap tidigare varit centrerat till rekrytering av ett insatsförsvaret. Syftet med krig framställs som ett krig för mänskligheten och svenska värderingar. Detta kan också ske tydligt med ljud och uttryck som förknippas med äventyr. Den militära materielen framhåvs ur en positiv bemärkelse, alltså med en häftighetsbetoning som liknar ”teknofetischism” inte i dess effekt av att dölja våld, utan i dess effekt att framhåva de tekniska anordningarna.⁸³

Försvinnande: Våld och dess allvar försvinner på olika sätt. Dessa utgår från Sandmans tre olika processer.

- *Osynliggörande görs genom att våld inte visas men också genom en överbetoning på något annat som skiftar fokus från våldet.*

Denna process utgår från att militärt våld är att förknippas med det militära yrket, och en beskrivning av det skall inkludera det militära våldsmonopolet. Detta innefattar exkluderingen av centrala ord, såsom strid och soldat. Detta inkluderar processer som diskuteras även i annan forskning än Sandmans, såsom att lägga betoning på förmåner och självutveckling⁸⁴ samt att dölja teknikens syfte.⁸⁵ Dessa inkluderingar kanske verkar självklara givet den breda beskrivningen men de tydliggörs också för att passa den aktuella empirin som har ett större informerande syfte än politiska debatter.

- *Militära våldet framställs som naturligt.*

⁸¹ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the “enterprising soldier”: military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 233

⁸² Ibid, s. 242

⁸³ Wendt; Maria. *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*, s. 2

⁸⁴ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the “enterprising soldier”: military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 234

⁸⁵ Wendt; Maria. *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*, s. 10

Detta tar bort aspekten av att militärt våld är ett val. Detta kan verka motstridigt från utgångspunkten att våld skall förknippas och vara framstående i narrativ som avser beskriva det militära yrket, men den föregående processen avser den fullkomliga frånvaron av våldsporträttering. Det militära yrket bör förknippas och beskrivas med dess yttersta uppgift, men det militära våldet skall inte framstå som oundvikligt eller naturligt. Sandman konstruerar frågor för denna process såsom; hur problematiseras våldet och framställs våldet som ett problem?⁸⁶

- *Avidentifiering med våld utgår från att en nationell identitet avskrivs våldsutövande, att våldet inte skildras utifrån något den egna staten gör utan våld utövas av andra.*

Den egna militära identiteten kan definieras genom att kartlägga vad som ses som ”de andra” eftersom den skapar en motsats till den egna identiteten. Vad identiteten är kan definieras av vad staten säger att den gör och inte gör. Centralt för denna process är att den berättar huruvida våld ses som ett eget val eller inte.⁸⁷

Narrativen kan kombineras på olika sätt, vilket kan komma att bli motsägelsefullt, men det är inget som denna studie kommer förebygga. Sandman tydliggör även att vissa aspekter av krig kan vara synliga medan andra är dolda.⁸⁸ Vidare så förekommer det inga tydliga skeden av huruvida något är marknadsföring eller försvinnande, utan dessa narrativ kan förekomma i olika grad och riktas mot olika specifika kontexter. Det är dessa specifika kontexter i vilket porträtteringarna förekommer som utgör empirin, inte förekomstens grad i syfte att konstatera porträtteringens helhetstyp.

Dessa processer är framtagna utan hänsyn till rimlighetsbedömningar. Exempelvis så kan en viss nivå av dessa porträtteringar vara avsiktliga och tänkbara att inkludera i en rekryterings- eller informationskampanj, men en sådan bedömning hör hemma i en normativ ansats. Huvudfokuset är inte diskursens form i sig, syftet är att undersöka konsekvenserna den har för legitimitet.

En metodologisk problematik som uppstår är att teorin beskriver hur en stats våldshandling erhåller legitimitet och analyserar hypotetiskt våld, en handling som ännu inte har hänt. Teorin avser konkreta våldshandlingar, men avsikten är inte att analysera huruvida något är legitimt, studien har för avsikt är att se hur våldsporträtteringens leder till konsekvenser för

⁸⁶ Sandman; Tua. *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*, s. 7

⁸⁷ Ibid, s. 5

⁸⁸ Ibid, s. 4

legitimitet på ett teoretiskt plan och i en generell bemärkelse, vilket möjliggör detta tillvägagångssätt.

Att jag väljer dessa två typer av porträttering avgränsar studien och gör att ansatsen blir i lägre mån induktiv. Det finns tidigare problematik med våldsdiskursen och dessa söker jag, vilket öka risken för bias. Emellertid finns det en stor vinst i att avgränsa sig till dessa då detta blir ett kumulativt arbete där jag stödjer mig på mer etablerade forskares tidigare arbete, vilket ökar validiteten. Analysen givet tiden som finns till förfogande kan bli mer djupgående och detaljerad vilket är en stor fördel eftersom studien utgör ett kvalitativt arbete. Givet att teorin utgörs av legitimitet och forskningsfrågorna härleds ur den tidigare forskningens konstaterande att just denna typ av diskurs är vad som skapar problem med legitimitet, så är det onödigt att ta omvägen att arbeta induktivt. Det finns helt enkelt tillräckligt mycket tidigare forskning för att arbeta deduktivt.

3.2 Empiri

Empirin kommer bestå av informationsvideor från Försvarmaktens Youtube-kanal. Dessa kommer avgränsas till att ha publicerats efter invasionen av Ukraina påbörjades, vilket relativt innefattar en ganska liten del av den tillgängliga empirin på våldsdiskurs, men den är central för att studera kopplingen mellan diskursen och legitimitet. Detta beror på att empirin är så pass ny och således aktuell att den har fått påverkas av de senaste förändringarna som skett.

Även om diskursens helhet inte kan fastställas och den senare konstaterade porträtteringen inte kan generaliseras så har våldsporträtteringen i denna media en direkt påverkan på legitimiteten, eftersom den är konstruerad med avsikten att påverka och informera individen. Således är empirin i sig relevant att analysera.

Perspektivet i vilket våldsdiskurs belyses är avgörande för vilken empiri som nyttjas. Eftersom syftet med studien inte är att bedöma legitimiteten en viss våldshandling har så är det därför inte relevant att studera befolkningens uppfattning. Syftet är att studera de medier som påverkar och formar befolkningens uppfattning, där ett antagande görs i form av att detta kommer påverka diskursen. Detta leder till det första kriteriet, vilket är att den media som studeras skall nå en stor del av befolkningen eller ha för avsikt att nå en stor del av befolkningen. En empiri som hade uppfyllt detta kriterium bättre skulle varit reklamkampanjer som sänts på TV, men detta har inte gjorts i tillräckligt stor utsträckning efter 24 februari 2022. En problematik som uppstår med denna typ av empiri är att den kan påvisa en tydlig bild av det önskade läget i stället för den verkliga bilden. Exempelvis när det

kommer till rekrytering så är det lämpligt att skildra rollinnehavaren som en altruistisk person, eftersom det är denna typ av individ som kanske eftertraktas.

Det andra kriteriet som teorin lägger grunden för är att utgivare eller informatör måste tillhöra den del av samhället som kräver inhemska legitimitet, alltså staten. Detta måste även vara på uppdrag av staten och inte en enskild grupp eller individs initiativ. Således är Försvarsmakten den myndighet som officiellt publicerat samtliga av dessa videor, vilket är den enda myndighet som är förvaltare av det militära våldsmonopolet.

Det görs ett antagande vad gäller maktutövande i valet av empiri. Detta är att Försvarsmaktens syn på krig generellt sett kommer tolkas som ganska verklighetstrogen och således påverka den allmänna bilden av krig. Försvarsmakten är förvaltare av våldsmonopolet och den militära professionen och således den myndighet som har bäst insikt i krig. Om detta antagande inte görs innebär det att Försvarsmakten inte skulle ha någon kontroll på sin legitimitet och vilken syn på krig och militärt våld som finns. I detta fall skulle empirin i fråga inte vara relevant eftersom den endast påvisar den militära sfärens syn på våldsutövande.

De tre reklamfilmer som kommer analyseras är ”The Defence of Sweden – today and tomorrow” som publicerades 9 juli 2022, ”Tillsammans stärker vi försvaret av Norden” som publicerades 2 september 2022 och ”K4 Norrlands dragonregemente” som publicerades 1 december 2022. Dessa är valda, utöver tidigare nämnda kriterier, eftersom de är övergripande i sina narrativ. De utgörs alltså inte primärt av exempelvis intervjuer av enskilda individer, även om intervjuer förekommer. De är även lite längre och skapar utrymme för mer djupgående analyser eftersom respektive video i sig skapar en analyserbar kontext.

Empirin utgörs av offentlig information som dessutom skildrar och utges av en myndighet. Således är det lämpligt att kritisera informationen som Försvarsmakten sänder, inte minst den som går ut till allmänheten. Vidare är det dock att ses som allvarligt att ifrågasätta legitimiteten, vilket görs i denna studie med en hög grad av medvetenhet. Givet detta så uppmanas läsaren till att notera premissen om att skada och död är en självklar del av militärt våld och att våld är i grunden något brutalt, negativt och icke eftersträvanvärt. Denna studie avser inte värdera porträtteringen, utan den avser förklara hur den är och problematisera den på ett teoretiskt legitimerande plan. Resultatet är upp till läsaren att värdera.

4 Analys

4.1 The Defence of Sweden – today and tomorrow

Enligt beskrivningen så syftar videon till att bidra med insikt i hur Försvarsmakten ser på de utmaningar som vårt samhälle står inför. Videon inkluderar intervjuer med specifika individer såsom Marcus Mohlin, doktor i Krigsvetenskap, Överstelöjtnant Annelie Olausson och kommendörkapten Petronella Kjellberg-Andersen.

Videon inleds med tre miljöbilder medan en manlig röst ställer frågan ”Är Sverige i fred idag?”.⁸⁹ tolkningen som görs här är att miljöbilderna skall representera Sverige, och dessa tre miljöbilder innefattar en solnedgång över ett stilla sjölandskap, en människa som i skymning passerar över en gångbro under en vinterkväll samt en mossig skog. Detta konstaterar att det ser ut som att Sverige är i fred, men utifrån intervjuerna verkar det som att det inte är så enkelt. De olika svaren från informanterna lyder ”Formellt är vi i fred. I informationsmiljön är vi under ständigt angrepp”⁹⁰ och ”Om man med fred menar frånvaron av öppna militära angrepp”.⁹¹ Det sistnämnda är ett citat från Marcus Mohlin, och han går vidare med att redogöra för att Sverige på andra sätt är under angrepp som syftar till att destabilisera samhället, att freds-begreppet är ganska komplicerat. De begrepp som nyttjas för att beskriva vår nuvarande situation är ”spänningar”⁹² och att vi är ”under ständigt angrepp”⁹³ på olika vis. Informanterna som intervjuas är att ses som trovärdiga och således är det som sägs trovärdigt. Majoriteten av dem har uniform på sig eller kostym. Med deras namn presenteras även deras titel vilka tyder på att de har stor kompetens i det aktuella området. Deras ord kommer av tittaren att ses som information. Således har det konstaterats att Sverige i sin grund är en fredlig nation men som på olika sätt är under angrepp. Detta är en första process där den nationella identiteten har konstaterats som fredlig och icke våldsutövande, alltså att i alla fall ett initialt våld utövas av vår fiende mot oss. Detta betonas i frånvaron av en redogörelse för vad vi gör i exempelvis informations- eller cybermiljön. Utifrån denna studie kan däremot perspektivet om informations- och cybermiljö inte ses som en frånvaro av våld eftersom våld i denna studie omfattar fysiskt våld.

⁸⁹ Försvarsmakten, 9 juli 2022. *The Defence of Sweden – today and tomorrow*. YouTube-video, 0:03, <https://youtu.be/En-RJeE2mrg>

⁹⁰ Ibid, 0:07

⁹¹ Ibid, 0:18

⁹² Ibid, 0:57

⁹³ Ibid, 0:07

Utifrån det som sägs så kan det sammanfattas som att informanterna konstaterar att det väpnade angreppet inte är den sannolika typen av konflikt som Sverige kommer behöva möta. Omvärldsläget beskrivs som något nytt och som förändras och förvärras i form av ”spänningar och förändrade relationer”⁹⁴. Mohlin säger därefter ”då behöver Försvarmakten bli starkare och betydligt bättre”⁹⁵. Dessa konstateranden leder ofta informanterna över till att konstatera behovet av en kunnig och kapabel militär. Detta narrativ skapar en betoning på just försvar. Att Försvarmaktens uppgift är att svara när en motståndare hotar eller angriper oss. Detta förstärks av de ljud och bilder på militär verksamhet som visas i kombination med dessa utlåtanden. Det tittaren ser är videos som har ett ganska långsamt tempo, dessa utgörs av bland annat en grupp som marscherar längs en väg,⁹⁶ en närbild på en pilot⁹⁷ och en soldat som maskerar ansiktet.⁹⁸ Detta betonar förberedelse och en passiv roll. Det dras även en naturlig slutsats, som Mohlin bekräftar, att vi måste möta detta. Den militära upptrappningen blir ett självklart och naturligt gensvar på omvärldsläget.

Därefter beskriver de att och hur Försvarmakten är kapabel till att möta dessa hot och redo över tid, även vad gäller ett väpnat angrepp. Försvarmakten beskrivs som aktiva, proaktiva och vidtar åtgärder i syfte att primärt vara krigsavhållande men kapabla till att möta ett väpnat angrepp.⁹⁹ När redogörelsen nått detta skede så börjar informanten Bengt Forssman, kommandörkapten, i högt tempo nämna vad Försvarmakten kommer göra vid ett väpnat angrepp och detta sker parallellt med att bilder på svenska militärer spelas upp.¹⁰⁰ Det han nämner är en väldigt övergripande nivå. I kontrast med att fiendens agerande redogörs mer djupgående, vilket innefattar angrepp på cybermiljön och IT-infrastruktur samt kränkningar och anfall. Motståndaren kommer angripa ledningen, civil och militär infrastruktur¹⁰¹ i syfte att skapa kaos.¹⁰² Svenska Försvarmaktens åtgärder beskrivs i form av att agera omedelbart genom förberedda planer och samtidigt mobilisera.¹⁰³ Givet detta blir det tydligare vad fienden kan tänkas göra mot Sverige, men hur och i vilken omfattning Försvarmakten svarar blir otydligt. I relation till motståndaren framstår Sverige som mindre benägen till våld.

⁹⁴ Ibid, 0:57

⁹⁵ Ibid, 1:01

⁹⁶ Ibid, 0:34

⁹⁷ Ibid, 0:35

⁹⁸ Ibid, 0:37

⁹⁹ Ibid, 3:36

¹⁰⁰ Ibid, 4:32

¹⁰¹ Ibid, 3:55

¹⁰² Ibid, 4:22

¹⁰³ Ibid, 4:36

När redogörelsen går över till att gälla hur Försvarsmakten bemöter en motståndare etablerad på svenskt territorium sker en tydlig tempoökning i de uppspelningar av militären som visas. Dessa innefattar en grupp soldater som strider i mörker,¹⁰⁴ stridsbåtar som framrycker i hög fart,¹⁰⁵ stridsflygplan i luft¹⁰⁶ och olika tillfällen då exempelvis robotar avfyras och exploderar.¹⁰⁷

De avslutar med att tydligt förklara att Försvarsmakten behöver bli bättre och att de beslut som fattas nu lägger grunden för en långsiktig fred i Sverige. Marcus Mohlin påpekar att de finns dem som anser att vi är på väg in i eller mitt uppe i ett nytt kallt krig som kommer ha mer konsekvenser än det förra.¹⁰⁸

Det implicita syftet med videon verkar vara att motivera och legitimisera den pågående upprustning av försvaret. I början av videon beskrivs 2020 års försvarsbeslut¹⁰⁹ och hur det genererat inköp av bland annat ubåtar och stridsflyg. Dessa system beskrivs som ”tekniskt avancerade” snarare än effektiva eller något annat.¹¹⁰ Detta val av ord påvisar en process av teknofetischism, inte minst i kombination av bilderna som visa ett stridsflygplan stillastående i ett slutet utrymme och en digital bild på en ubåt. Detta exkluderar teknikens syfte i just denna kontext. Detta kan även sägas om bilderna på explosioner som förekommer, eftersom de inte visar något efter-skede eller den faktiska verkan av systemet.

Narrativet går i cykel om att först presentera en förhöjd hotbild, därefter att vi kommer att bemöta detta men att vi avslutningsvis behöver bli bättre. Vad gäller ljud och bilder så börjar nivån och tempot väldigt lågt för att senare stegra då informanterna diskuterar ett mötande av militärt angrepp. Detta är en process som skapar en bild av Sverige som en fredlig nation. Den svenska nationen är inte att identifieras med militärt våld, utan det våld som Försvarsmakten utövar är ett naturligt gensvar på ett väpnat angrepp med en betoning på att Sverige ”måste” öka sin förmåga. Det våld som Försvarsmakten utövar beror på att en fiende tvingat Sverige att agera med militärt våld.

¹⁰⁴ Ibid, 5:03

¹⁰⁵ Ibid, 5:05

¹⁰⁶ Ibid, 5:08

¹⁰⁷ Ibid, 5:27, 5:30, 5:31

¹⁰⁸ Ibid, 6:29

¹⁰⁹ Ibid, 1:06

¹¹⁰ Ibid, 1:11

4.2 Tillsammans stärker vi försvaret av Norden

Informationen till videon beskriver övningsituationen som videon utspelar sig i. Den omfattar en finsk-svensk militär övning som syftade till att pröva den gemensamma operativa planeringen. Videon är publicerad 2 september 2022.

Musiken i videon börjar med dramatiskt fiolspel i klassiskt stuk och stegrar kontinuerligt genom videon. Den sätter en spänningsfylld och äventyrlig prägel på budskapet och således en viss försköning av det militära våldet som skildras.

Den första skildringen i videon utgörs av sex porträttskildringar av soldater med vapen framför sig.¹¹¹ I viss bemärkelse framhävs den militära rollinnehavaren, framför allt kan det bli en marknadsföringsprocess i kombination med musiken. Detta ger ett budskap om att soldaten är häftig och modig. De är alerta och spanar på fienden genom sitt sikte. Detta är ett väldigt implicit budskap som inte alls är tydligt, men i jämförelse med den föregående videon så har denna ett mycket större fokus på individen. Kameravinkeln är filmad underifrån vid flera skildringar av soldater¹¹² vilket ger en viss makt och upphöjning åt rollen som soldat.¹¹³

Den första soldatintervjun sker med en signalist vid namn Arvid Almström. Han redogör för starten av övningen och förklarar därefter hur övningen är rolig.¹¹⁴ Därefter följer ett antal miljöbilder som innefattar en stor mängd fordon och vapensystem¹¹⁵ dels utan att verka, dels med att verka. Det är en väldigt tydlig marknadsföring av den militära verksamheten inklusive det skildrade våldet. De tyngre systemen såsom Archer, stridsvagn och pansarterrängbil skildras ofta och i kombination med spänningsfylld musik. Således sker en förskönande process där det militära våldet och militära systemen blir spännande och estetiskt tilltalande med ett tydligt fokus på de större och tyngre farkosterna.

Generellt sett så framhävs våldet väldigt tydligt genom att diverse olika vapensystem verkar, men det är främst i kombination med musiken som den marknadsförande processen framhävs. Detta genomsyrar hela videon eftersom musiken hela tiden är en stegring av samma musikstycke. Även i denna video så innefattas ingen skildring av effekten av verkan med

¹¹¹ Försvarmakten, 2 sep 2022. *Tillsammans stärker vi försvaret av Norden*. YouTube-video, 0:01, <https://youtu.be/Ar5w9OCgCMA>

¹¹² Ibid, 0:15, 1:33, 1:38, 2:22, 2:47

¹¹³ Boréus; Kristina, Bergström; Göran. *Textens mening och makt*, s. 363

¹¹⁴ Försvarmakten, *Tillsammans stärker vi försvaret av Norden*. 0:46

¹¹⁵ Ibid, 1:25

vapensystemen, vilket är en form av osynliggörande. En eventuell motståndare är även fullständigt frånvarande, i både bild och tal.

4.3 K4 Norrlands dragonregemente

Videon är publicerad 1 december 2022. I videobeskrivningen presenteras tittaren för K4 och deras huvudsyfte. Redan här framhävs individen tydligt med citatet ” Vår viktigaste byggsten är och förblir den högpresterande individen som är motiverad och växer med utmaningar.”¹¹⁶ Fokuset på självutveckling lockar och smickrar individen som placerar sig i den kategorin. Motivatorn centreras kring egen vinning.

Inledningsvis beskrivs miljön i Arvidsjaur där regementet ligger av en kvinnlig röst, samt regementets syfte att utbilda jägarförband. Parallellt visas miljöbilder på ett norrländskt klimat.¹¹⁷ Kort därefter träder elektronisk och intensiv musik fram, samtidigt som två soldater avfyrar ett tyngre vapensystem. Detta följs av bland annat soldater i strid, en soldat som med hjälp av en lina tar sig över ett vattendrag och soldater som framrycker på skoter.¹¹⁸ Efter detta sänks tempot i musiken och ytterligare beskrivningar av förbandet nämns och förbandets soldater beskrivs som ”särskilt uttagna och särskilt utbildade”.¹¹⁹ Detta är en tydlig process av att framhäva individen där den smickras. Yrket blir tydligt exklusivt och fokus hamnar på självutveckling. De stridande videosekvenserna blir en typ av process som gör tekniken estetiskt tilltalande. Vidare så är effekterna och verkan av tekniken även här frånvarande, vilket är ett fall av att våld försvinner.

Tempot i videon är lugnt och informativt under ett långt tag. Vid ett tillfälle nämns förbandets målbild, vilket är ”att utbilda soldater och förband som är farliga för motståndaren”¹²⁰ vilket tydliggör det våldsmässiga syftet med förbandet. Under de sista delarna av videon höjs tempot i musik igen och bilderna som spelas upp består återigen av soldater som övar strid i vinter och sommar-miljö.¹²¹ De två tydligaste motivatorerna som nyttjas är självuppfyllande och den speciella miljön som erbjuds.

¹¹⁶ Försvarsmakten, 1 dec 2022. *K4 Norrlands dragonregemente*. YouTube-videobeskrivning, <https://youtu.be/IPwh1J4aSMs>

¹¹⁷ Ibid, 0:09

¹¹⁸ Ibid, 0:42

¹¹⁹ Ibid, 1:41

¹²⁰ Ibid, 3:19

¹²¹ Ibid, 5:19

5 Slutsatser

Båda porträtteringstyper förekommer i Försvarsmaktens media men på olika sätt och i olika utsträckning. Även om vapensystemen som visas upp även i vissa fall verkar och avfyras så är både egna soldaters och motståndarens död eller skada helt frånvarande. Den skada som tekniken gör visas inte. Den explosion som visas i *The Defence of Sweden – today and tomorrow* sker på vatten utan någon mänsklig närvaro.¹²² I övrigt visas inga faktiska effekter av tekniken. Således genomsyras skildringen i samtliga videor av teknofetischism dels som en osynliggörare, dels genom en estetisering av anordningarna. Musiken spelar en tydlig roll genom samtliga videor och blir en marknadsförande porträttering genom en spänningshöjande process. En tendens som verkar finnas är att videor som skildrar en lägre enhetsnivå tenderar att i större utsträckning marknadsföra, jämfört med den högre nivån som skildrar hela Försvarsmakten, alltså *The Defence of Sweden – today and tomorrow*. De två senare videorna har även ett större fokus på individen, kanske för att de har en implicit avsikt till att rekrytera. Vilket även förklarar varför de har ett större fokus på att skildra det militära våldet som något roligt och självuppfyllande likt det som tidigare förekommit i Försvarsmaktens rekrytering.¹²³ Den första videon verkar ha ett större fokus på att motivera en militär upprustning, vilket bland annat görs genom att framställa den som naturlig, och således frånsäga det aktiva valet. Denna video är även den enda som osynliggör våld genom att avskriva det från Försvarsmaktens identitet, vilket sker i kontrast med motståndaren som är mer offensiv och aggressiv. Detta tvingar Sverige till upprustning. Våld är inget som problematiseras i någon av videorna, även om själva naturligheten av våld är mer explicit i den första videon. Det våld som är problematiskt är det som riktas mot Sverige, men inte det egna våldet.

6 Diskussion

Den fas som empirin berör i största utsträckning är en initial fas av våldsanvändning. Den första videon redogör för när Sverige övergår till militärt våld vilket är när en motståndare försöker etablera sig på svensk mark.¹²⁴ Det redogörs hur våldet nyttjas i teorin och på en strategisk nivå, men inte omfattningen i form av vilka som blir inkallade eller hur övriga samhället kommer delta. Denna information kan till stor del vara hemlig och av den anledningen så kanske den inte diskuteras, men problematiken som uppstår i detta fall är att

¹²² Försvarsmakten. *The Defence of Sweden – today and tomorrow*. 5:29

¹²³ Strand; Sanna, Berndtsson; Joakim. *Recruiting the “enterprising soldier”: military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*, s. 234

¹²⁴ Försvarsmakten. *The Defence of Sweden – today and tomorrow*. 5:35

svenskt våldsutövande i teorin inte omfattas av subjektiv legitimitet eftersom inte heller befolkningen blir informerade om detta. Det krävs alltså att kriget sker och har pågått under en tid för att omfattningen av våldet och hur det nyttjas skall erhålla legitimitet. Teorin i sig tydliggör inte heller vad som utgör det initiala nyttjandet och när det tar slut, vilket gör det svårt att konkretisera exakt hur problematiken uppstår. Den bristande insikten kan dock vara ett accepterat faktum av befolkningen men detta innebär inte legitimitet enligt denna teori. Våldet i sig kan inte vara legitimt om det inte är granskat och skildrat men det uppstår en oförutsedd situation om befolkningen accepterar att vara ovetandes, denna situation behöver diskuteras utifrån annan teori.

De faktiska processerna som visades i analysen var egentligen samtliga till varierande grad. Vissa processer och dess kontexter kan ses som självklara att skildra i vissa fall, såsom att framställa det militära yrket som roligt och självutvecklande. Om dessa är faktum som soldater i yrket faktiskt upplever så är det en viktig del för att rekrytera och skildra verkligheten, men det kan finnas problem med denna typ av skildring. I kombination med teknofetischism och den spänningsfyllda musiken så blir våld något spännande och uppfyllande. I praktiken så riskerar även Försvarmakten att locka fel typer av människor som är, exempelvis, självcentrerade eller omedvetna om allvaret. Rent konkret så behöver rekrytering ske utifrån väl uttänkta budskap i enighet med samhällets och Försvarmaktens värderingar, eftersom det är soldaterna som kommer i praktiken utöva med militära våldet, vilket skall ske i enighet med samhällets normer för att erhålla legitimitet.

De processer som förekommer liknar Levys diskursiva variabler.¹²⁵ Att framställa våld som naturligt kan vara en oavsiktlig strategi som bara är ett resultat av diskursen, men det kan också vara en aktiv strategi för att framställa militärt våld som den enda utvägen. Oavsett avsikt så blir effekten densamma. Detta gäller även första videons redogörelse för vilka hot som Sverige står inför. Dessa förmedlas dessutom av militära arbetare och forskare, vilket skapar en uppfattning av hög sanningshalt. Huruvida detta är ett fall av att överdriva hotets omfattning är svårt att konstatera, men oaktat detta så nyttjas externa hot för att rättfärdiga en upprustning och detta alternativ presenteras som det enda alternativet. Detta hindrar en opposition från att bildas. Levy redogör inte för exakt hur förskjutning av överläggning sker, men att det kan vara en politisk strategi. Han påpekar även att överläggning är centralt för demokratier. I Försvarmaktens budskap om att våld är det enda möjliga alternativet, att utöka

¹²⁵ Levy; Yagil. *Theorizing the domestic legitimacy of using force*, s. 9

den svenska militära kapaciteten, och självklarheten i detta hindrar en allmän diskussion. Således blir detta ett fall av att överläggning förskjuts och den militära sfären kan arbeta autonomt. Detta sker enligt Levys teori även i samband med att Försvarsmakten skall ses som politiskt neutrala, eftersom det ytterligare höjer deras prestige i militära frågor. Processen av att avskrivna den svenska identiteten våldsutövande genererar också en frånsägning av att det finns ett val. Detta är något som också hindrar överläggning och allmän debatt. Utlåtandet om att Sverige måste rusta upp tolkas inte inledningsvis som ett politiskt utlåtande på grund av att det är Försvarsmakten som uttalar sig om det, men det är ett politiskt utlåtande. Givet att det är Försvarsmakten som gör yttrandet så är inte tittaren beredd på ett politiskt ställningstagande och således inte kritisk.

Den första videon skildrar även det enda exemplet på en explosion vilket är det närmaste tittaren kommer ett motståndarperspektiv. Enligt Levys teorin så kan detta tolkas som ett fall av att demonstrera teknikens precision för att erhålla legitimitet,¹²⁶ det som blir missvisande i detta fall är att omgivningen består av hav utan mänsklig närvaro. Detta tar bort effekterna av teknologin och vapensystemens syfte. Samma problematik uppstår med de två sista videorna eftersom de inte alls skildrar ett motståndarperspektiv och verkan av vapensystemen. Samtliga videor hade olika grad av förvinnande av våld vilket i detta fall sker i krigssammanhang. Detta är ett sätt som kontexten förändrats sedan tidigare forskning, att sammanhanget är ett krig på svenskt territorium. Skada och död verkar inte förkomma i dessa videor och således blir det inte en självklar del av krig och Försvarsmaktens våldsutövande. Detta innebär att militärt våld egentligen inte kan erhålla något inhemsk legitimitet. Att våld inte syns är inget som är explicit i Levys teori, men den utgår från premissen om att våldet och dess karaktärsdrag är synliga, eftersom legitimitet omfattar alla dess skeden.

Teorin inkluderar normer och värderingar som mätstockar när det gäller legitimitet, och dessa verkar fränkopplat befolkningens agerande och tänkande. Alltså existerar dessa komponenter även självständigt, vilket innebär att en våldshandling kan mätas utan befolkningens uppfattning. Således kan legitimiteten studeras utifrån en kartläggning av samhällets normer, värderingar och andra sociala strukturer. Även detta faktum behöver studeras och framför allt i samband med situationen om en befolkning som accepterar viss ovetande. Dessa företeelser kan inte studeras och analyseras i denna studie eftersom förarbetet inte lagt grunden för detta.

¹²⁶ Ibid, s. 10

Det generella problemet med att våld försvinner uppstår när befolkningens ståndpunkt stödjer den förmedlade bilden i fråga, och om denna inte visar våldets omfattning kan således inte våldets omfattning vara legitimt. I detta fall behöver vidare forskning konstatera hur omfattningen kan förmedlas på ett hypotetiskt plan, och även diskutera huruvida detta är eftersträvansvärt. Legitimiteten i denna empiris fall är eventuellt att erhålla medhåll i en upprustning, men det är svårt att konstatera huruvida upprustning och dess syfte är att ses som våld. Däremot finns det ett värde i att befolkningen är medveten om den egna nationens militära och våldsrelaterade tendenser och det är svårt att argumentera emot. Det är svårt att argumentera för att legitimitet inte behöver hävdas eller diskuteras förrän kriget väl är här och våld utövas. Det finns ett värde i att även på ett hypotetiskt plan etablera en diskurs och syn på militärt våld som stämmer överens med nationens sociala strukturer, och för att detta skall kunna diskuteras behöver våld vara skildrat och synligt på ett sätt som det inte är i den aktuella empirin.

Enligt Levy så är befolkningens medhåll endast en indikator på legitimitet.¹²⁷ Problemet är att det endast är det som syns som kan erhålla legitimitet hos befolkningen, men efter en konflikt och med facit i hand går det att konstatera legitimiteten utifrån dess övriga indikatorer eller genom att kartlägga det förmedlade hypotetiska våldet, vilket till del är vad denna studie har gjort. Svårigheten med den analyserade empirin är att den inte förmedlar en så stor del av det svenska militära våldets karaktär. Det den första videon omfattar är att militärt våld endast sker i självförsvar då en fiende etablerar sig på svenskt territorium, men detta utgör endast en bråkdel av våldet och dess omfattning. I detta skede syns även svårigheten i att göra denna typ av hypotetiska studie, vilket är att det inte går att veta hur den förmedlade bilden stämmer överens med en verklig situation. Det går bara att konstatera en initial illegitimitet då det hypotetiska och det faktiska våldet inte överensstämmer. Vidare utgör empirin endast en bråkdel av den totala förmedlade informationen vilket gör det svårt att generalisera, och det empiriska urvalet bör ha gjorts med videons avsikt som ett kriterium för att i större utsträckning möjliggöra en koppling till legitimiteten på ett teoretiskt plan. Däremot är det svårt att hitta media som explicit uttalar sig om försök till att erhålla legitimitet

Emellertid har vissa centrala delar kunnat fastställas. Marknadsföring är mer synligt i porträtteringar som innefattar en lägre organisatorisk nivå. Den är även bäst lämpad för att studeras utifrån en kartläggning av de olika indikatorerna på inhemsk legitimitet.

¹²⁷ Ibid, s. 2

Marknadsföring är alltså inte nödvändigtvis att ses som en process för att erhålla legitimitet för våld utan snarare som en process som syftar till att exempelvis rekrytera. Marknadsföring behöver studeras utifrån fastställda sociala strukturer för att kunna kopplas till legitimitet. Det som kan fastställas är att försvinnande av våld och dess processer är att ses som variabler som påverkar den inhemska legitimiteten. Att göra militärt naturligt och avskryva identiteten våld är något som hindrar debatten och hindrar överläggning där den militära sfären kan agera autonomt. Avpolitiseringsen hur verklig eller överklig den än är bidrar till att möjliggöra autonomi, som riskerar i att generera en passiv legitimitet.

8 Vidare forskning

Det är uppenbart svårt att porträttera militärt våld och död på ett rättvist sätt. Bevisligen finns det en återhållsamhet från svensk sida att skildra våld, kanske för att det är svårt att göra rätt och rättvist. Sannerligen är militärt våld svårt att motivera, frågan är vad alternativet är? Debatten behöver normativa bidrag för att komma vidare. Ur ett militärt perspektiv är det inte möjligt att sluta rekrytera och skildra. Det är mycket diskussion om vad som är problematiskt och det har blivit ganska tydligt, men som potentiell utövare av våld så behövs en påbyggnad i form av vad som fungerar och på ett legitimt sätt.

Marknadsföringsprocesserna är generellt inte lika lätta att koppla till teori om legitimitet eftersom även marknadsföring av våld ändå skildrar våld. Således går det inte att i lika stor utsträckning konstatera legitimitetsproblematik på ett teoretiskt plan. Det hade passat bättre att analysera marknadsföring ur ett normativt perspektiv på legitimitet i syfte att se över de moraliska kraven. Denna porträtteringstyp behöver, givet ett subjektivt perspektiv, studeras i förhållande till befolkningens faktiska åsikt och förhållningssätt i bästa fall, eller utifrån en kartläggning av svenska sociala strukturer.

Som Levy konstaterar så är rekryteringsmetoden en strukturell variabel.¹²⁸ En allmän värnplikt försvårar automatisering av våld och engagerar befolkningen i större utsträckning, men som konstaterat så framgår det att det finns andra risker för och tendenser till automatisering. Denna studie har tydliggjort hur processer i dessa videor kan ses som dynamiska variabler ur Levys ramverk, men den har inte skapat förutsättningar för att studera den etablerade komponenten. Detta kräver en djupgående analys av bland annat Sveriges historia och normer. Detta perspektiv verkar på många sätt vara relaterat till militarisering och

¹²⁸ Ibid, s. 11

automatisering. Dessa fenomen innebär konsekvenser för legitimiteten och behöver således i sig analyseras djupare och på ett samhälleligt plan. En liknande studie som denna kan med fördel göras efter en eventuell anslutning till NATO för att se hur våldsporträttingen har förändrats och för att kartlägga en jämförelse mellan nationerna kan kartläggas. NATO-beslutet och dess kontext kan med fördel analyseras utifrån ett legitimitetsperspektiv.

Begreppet våld behöver även vidareutvecklas och diskuteras utifrån det indirekta våldet. Som en del av empirin faktiskt diskuterar så är militärt våld kanske mer komplicerat idag och således kanske behöver inkludera angrepp på exempelvis infrastruktur eftersom det i sin tur riskerar att leda till fysisk skada av människor. Detta beror på krigets natur och att den har förändrats.

Referenser

- Behnke, Andreas. (2006). *The Re-enchantment of War in Popular Culture*. Journal of International studies, 34(3).
- Boréus, Kristina & Bergström, Göran. (2018). *Textens mening och makt*. 4:1. Lund: Studentlitteratur.
- Försvarsmakten. (den 1 December 2022). *K4 Norrlands dragonregemente*. Hämtat från <https://youtu.be/IPwh1J4aSMs>
- Försvarsmakten. (den 9 Juli 2022). *The Defence of Sweden – today and tomorrow*. Hämtat från <https://youtu.be/En-RJeE2mrg>
- Försvarsmakten. (den 2 September 2022). *Tillsammans stärker vi försvaret av Norden*. Hämtat från <https://youtu.be/Ar5w9OCgCMA>
- Levy, Yagil. (2020). *Theorizing the domestic legitimacy of using force*. International Politics, 1-17. doi:10.1057/s41311-020-00210-2
- McSorley, Kevin. (2012). *Helmetcams, militarized sensation and 'Somatic War'*. Journal of War & Culture Studies, 5:1, 47-58. doi:10.1386/jwcs.5.1.47_1
- Medieakademin. (2023). *Förtroendebarmetern: Förtroende för myndigheter och välgörenhetsorganisationer*.
- Pollard, Tom. (2010). *The Hollywood war machine*. New Political Science, 24(1).
- Pomarède, Juliean. (2018). *Normalizing violence through front-line stories: the case of American Sniper*. Critical Military Studies, 4:1, 52-71. doi:10.1080/23337486.2016.1246995
- Sandman, Tua. (2021). *How violence dis/appears in narratives on war-like operations: a conceptual framework*. Critical Military Studies. doi:10.1080/23337486.2021.1985288
- Scarry, Elaine. (1985). *Injury and the structure of war*. Representations (10).
- Srand, Sanna & Berndtsson, Joakim. (2015). *Recruiting the "enterprising soldier": military recruitment discourses in Sweden and the United Kingdom*. Critical Military Studies, 1:3, 233-248. doi:10.1080/23337486.2015.1090676
- Truffaut, Francois. (den 11 November 1973). *The touch that transcends violence and death*. 228. (G. Siskel, Intervjuare) Chicago Tribune.
- van Dijk, Teun. A. (2014). *The Discourse Studies Reader: Main Currents in Theory and Analysis*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Welland, Julia. (2017). *Violence and the contemporary soldiering body*. Security Dialogue, 48(6). 524–540. doi:10.1177/0967010617733355
- Wendt, Marie. (2021). *Gendered Frames of Violence in Military Heritagization: The Case of Swedish Cold War History*. Journal of War & Culture Studies. doi:10.1080/17526272.2021.1902093

Wodak, Ruth & Meyer, Michael. (2009). *Methods of Critical Discourse Analysis*. Uppl. 2. SAGE Publications.